

Національна академія наук України
Інститут держави і права ім. В. М. Корецького

**ПОЛІТИЧНІ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ
ДЕОКУПАЦІЇ ТА ВІДНОВЛЕННЯ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ ДЕРЖАВИ:
СВІТОВИЙ ДОСВІД І УКРАЇНА**

Наукова записка

Київ – 2017

УДК 323. 01
ББК Ф0-Ф1
П 50

Рекомендовано до друку
Вченою радою Інституту держави і права
ім. В.М. Корещького НАН України.
Протокол № 11 від 28 листопада 2017 р.

*Наукова записка підготовлена в межах наукового проекту
«Інтеграція Донбасу і Криму в політико-правовий і соціокультурний
простір України: історичний досвід, сучасні виклики, перспективи»
державної цільової програми наукових досліджень НАН України за 2017 р.
«Модернізація українського суспільства і економіки
в контексті викликів ХХІ століття»*

Рецензенти:

Смолянюк В.Ф. – доктор політичних наук, професор,
Тимченко Л.Д. – доктор юридичних наук, професор

П 50 Політичні та міжнародно-правові механізми деокупації та відновлення територіальної цілісності держави: світовий досвід і Україна: Наукова записка / Кресіна І.О. (керівник авт. кол.), Кресін О.В., Проценко І.М., Савчук К.О., Стойко О.М. К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корещького НАН України, 2017. 132 с.

ISBN 978-966-02-8398-5

Розглянуто теоретико-методологічні підходи до вирішення проблем відновлення територіальної цілісності держави та деокупації. Проаналізовано світову практику вирішення таких проблем.

Охарактеризовано стан законодавчої бази України щодо статусу окремих районів Донецької і Луганської областей, Автономної Республіки Крим. Розглянуто законодавчі ініціативи щодо деокупації, реінтеграції, відновлення суверенітету Української держави на цих територіях, запропоновано розглядати деокупацію як комплекс заходів, що містять військову, адміністративну, економічну та реінтеграційну складові.

УДК 323. 01
ББК Ф0-Ф1

ISBN 978-966-02-8398-5

© Інститут держави і права
ім. В.М. Корещького НАН України, 2017
© Кресіна І.О., Кресін О.В., Проценко І.М.,
Савчук К.О., Стойко О.М., 2017

Зміст

Вступ	4
Розділ 1. Народ-територія-держава: політико-правовий концепт	7
1.1. Питання про визначення народу як підстави державотворення в міжнародному праві	7
1.2. Сучасні наукові підходи до врегулювання питань відновлення територіальної цілісності держави	24
Розділ 2. Міжнародний досвід врегулювання територіальних конфліктів	45
Розділ 3. Невизнані держави: між правом націй на самовизначення та принципом територіальної цілісності	72
Розділ 4. Державна політика щодо деокупації територій України ...	88
Висновки	109
Додатки	114
Додаток 1. Проект Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про основи національної безпеки України» (щодо уточнення деяких положень Закону)»	114
Додаток 2. Проект Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» (щодо уточнення деяких положень Закону)»	118
Додаток 3. Проект Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» (щодо уточнення деяких положень Закону)»	122
Додаток 4. Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» (щодо правової допомоги особам, права і свободи яких були порушені внаслідок окупації)»	126